

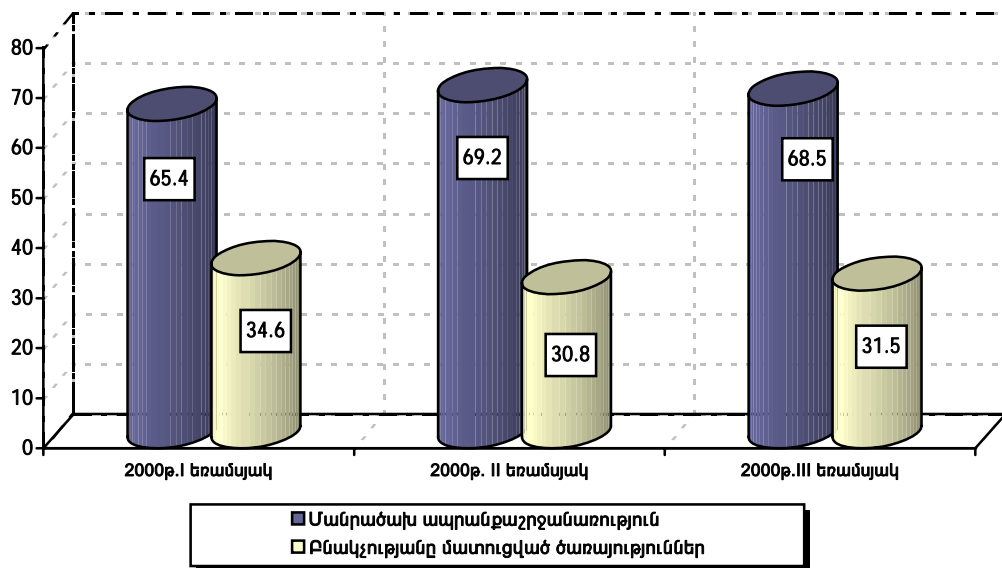
**1.2.6. Մանրածախ առևտուր, այլ ծառայություններ
(սպառողական շուկա)**

ՀՀ սպառողական շուկան (մանրածախ ապրանքաշրջանառության և բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ծավալը) 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին

	2000թ. հունվար-սեպտեմբերի փաստացի ծավալը, մլն. դրամ	2000թ. հունվար-սեպտեմբերը տոկոսներով 1999թ. հունվար-սեպտեմբերի նկատմամբ	Տոկոսներով՝ ընդհանուրի նկատմամբ	
			2000թ. հունվար-սեպտեմբեր	1999թ. հունվար-սեպտեմբեր
Մանրածախ ապրանքաշրջանառության և բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ծավալը, ընդամենը <i>այդ թվում՝</i>	388935.7	106.3	100.0	100.0
մանրածախ ապրանքաշրջանառություն	263695.6	106.9	67.8	67.3
բնակչությանը մատուցված ծառայություններ	125240.1	103.8	32.2	32.7

ՀՀ սպառողական շուկայում մանրածախ ապրանքաշրջանառության և բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ծավալների տեսակարար կշիռները 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին

(տոկոսով՝ ընդհանուրի նկատմամբ)

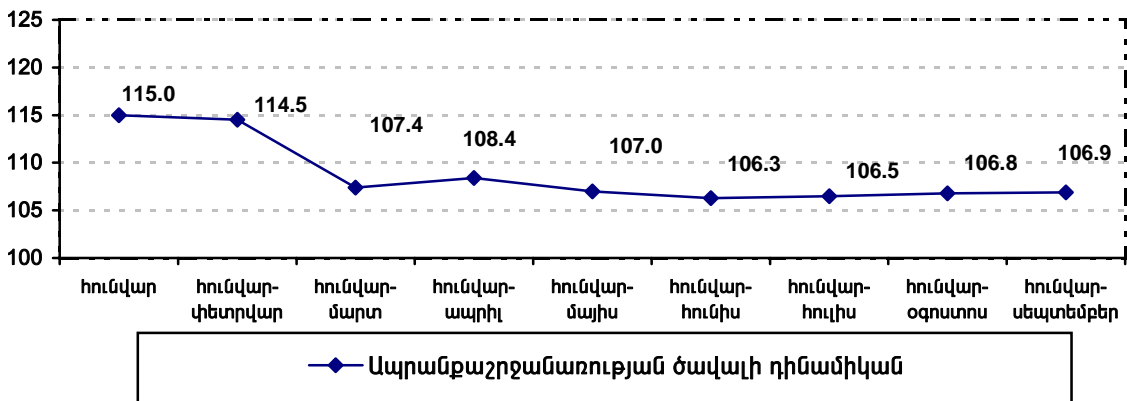
ՀՀ սպառողական շուկան 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին բնութագրվում է կայուն աճի միտումով: II եռամսյակում I եռամսյակի համեմատությամբ սպառողական շուկայի ընդհանուր ծավալում նկատվել է մանրածախ առևտրի կազմակերպությունների ապրանքաշրջանառության ծավալի տեսակարար կշռի աճ՝ 3.8 տոկոսային կետով, իսկ III եռամսյակում II եռամսյակի համեմատությամբ՝ բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ծավալի տեսակարար կշռի աճ՝ 0.7 տոկոսային կետով:

2000թ. հունվար-սեպտեմբերին սպառողական շուկայի աճը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ կազմել է 106.3 տոկոս, իսկ սեպտեմբերին օգոստոսի համեմատությամբ գրանցվել է այդ նույն ցուցանիշի աճ՝ 1.2 տոկոս:

Մանրածախ առևտուր

2000թ. հունվար-սեպտեմբերին ՀՀ սպառողական շուկայում մանրածախ ապրանքաշրջանառության ընդհանուր ծավալը, փաստացի գներով, կազմել է մոտ 263.7 մլրդ. դրամ, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ, համադրելի գներով, աճել է 6.9 տոկոսով, իսկ 2000թ. սեպտեմբերին օգոստոսի համեմատությամբ մանրածախ ապրանքաշրջանառության աճի տեմպը, համադրելի գներով, կազմել 101.1 տոկոս:

ՀՀ մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալի դինամիկան 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի նկատմամբ, տոկոսով

Մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալի դինամիկայի (նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի նկատմամբ) վերլուծություն 2000թ հունվար-սեպտեմբերին ցույց է տալիս, որ մանրածախ ապրանքաշրջանառության ամենաբարձր աճի տեմպ՝ 115%, արձանագրվել է հունվարին: Սյուս ամիսներին նույնպես նկատվել է այդ ցուցանիշի աճ (նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի համեմատությամբ), սակայն հունվարի համեմատությամբ ակնառու է նվազման միտումը:

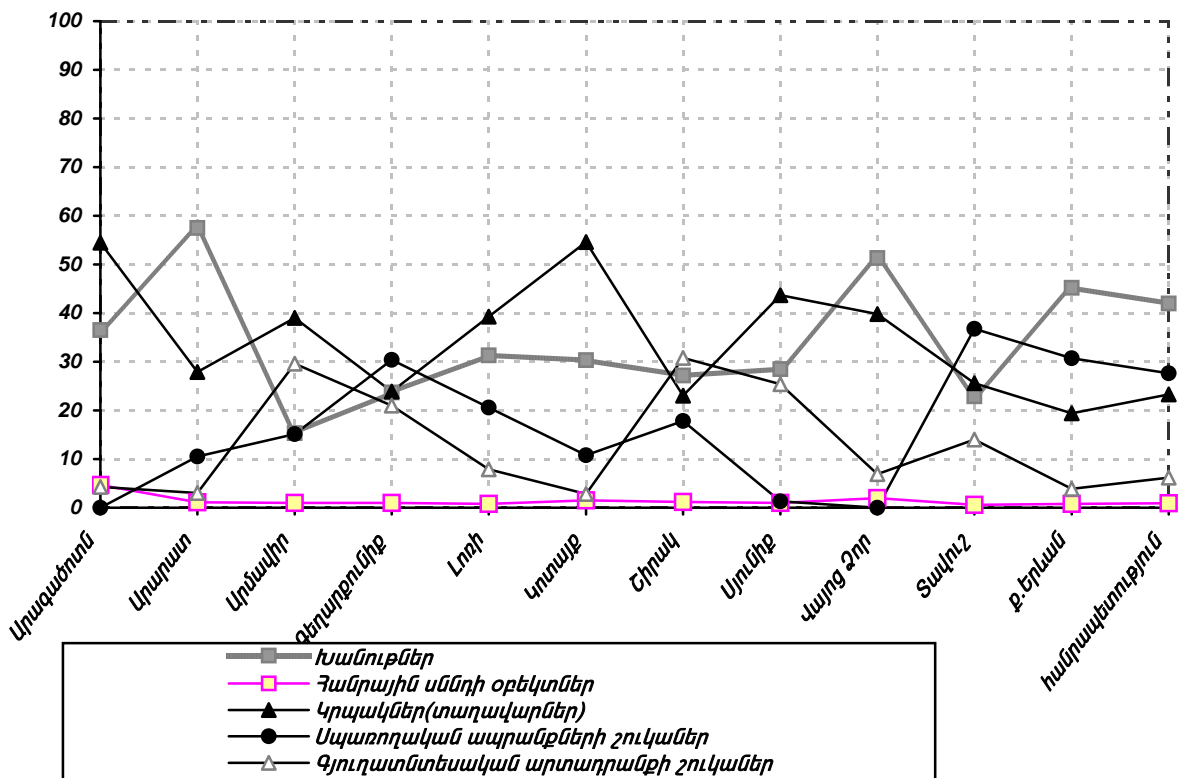
ՀՀ մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալը 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին

	Ապրանքաշրջանառության փաստացի ծավալը, մլն. դրամ	2000թ. հունվար-սեպտեմբերը տոկոսներով 1999թ. հունվար-սեպտեմբերի նկատմամբ (համադրելի գներով)	Ապրանքաշրջանառության տեսակարար կշիռը տոկոսով՝ ընդհանուրի նկատմամբ
Ընդամենը	263695.6	106.9	100
<i>այդ թվում՝</i>			
խանութներ	110624.8	115.5	42.0
հանրային սննդի օբյեկտներ	2389.6	109.2	0.9
սպառողական ապրանքների շուկաներ (տոնավաճառներ)	72812.3	86.7	27.6
գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	16331.9	144.8	6.2
կրպակներ (տաղավարներ)	61537.0	115.1	23.3

Բնակչության սպառողական պահանջարկը գլխավորապես բավարարվում է խանութների, սպառողական ապրանքների շուկաների և կրպակների միջոցով: 2000թ.

հունվար-սեպտեմբերին հանրապետության մանրածախ ապրանքաշրջանառության ընդհանուր ծավալի գերակշռող մասը՝ 92.9 տոկոսը (244974.1 մլն. դրամ), ձևավորվել է վերը նշված մանրածախ առևտրի կազմակերպությունների միջոցով: Այս միտումը բնորոշ է հանրապետության գրեթե բոլոր մարզերին: Այսպես, Արարատի մարզում ապրանքաշրջանառության ծավալի 95.9 տոկոսը (4206.4 մլն. դրամ), Կոտայքում՝ 95.7 տոկոսը (13241.5 մլն. դրամ), Լոռու մարզում՝ 91.2 տոկոսը (6566.4 մլն. դրամ), Տավուշում՝ 85.3 տոկոսը (3536.3 մլն. դրամ) և ք.Երևանում՝ 95.3 տոկոսը (199106.4 մլն. դրամ) ձևավորվել են վերջիններիս միջոցով:

Մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալն ըստ ձևավորման աղբյուրների, մարզերով 2000թ հունվար-սեպտեմբերին
(տոկոսով՝ ընդհանուրի նկատմամբ)

Մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալների դինամիկան ըստ ձևավորման աղբյուրների, 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին

	Ապրանքաշրջանառության ծավալը, ընդամենը, մլն. դրամ	այդ թվում՝ տոկոսներով ընդհանուրի նկատմամբ				
		խանութներ	հանրային սննդի օբյեկտներ	սպառողական ապրանքների շուկաներ	գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	կրպակներ (տաղավարներ)
հունվար	26456.0	31.6	0.6	30.6	8.8	28.4
հունվար-փետրվար	50444.2	36.2	0.8	28.1	8.2	26.7
հունվար-մարտ	73833.1	37.9	0.8	27.4	7.7	26.2
հունվար-ապրիլ	98459.0	40.2	0.8	26.1	7.5	25.4
հունվար-մայիս	126915.9	40.7	0.9	25.8	7.1	25.5
հունվար-հունիս	157862.6	41.8	0.9	25.4	6.8	25.1
հունվար-հուլիս	190861.8	43.1	0.9	25.0	6.6	24.4
հունվար-օգոստոս	227017.7	42.7	0.9	26.2	6.4	23.8
հունվար-սեպտեմբեր	263695.6	42.0	0.9	27.6	6.2	23.3

Ըստ ամիսների, մանրածախ ապրանքաշրջանառության ծավալների դինամիկայի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ մի կողմից խանութների, սպառողական ապրանքների

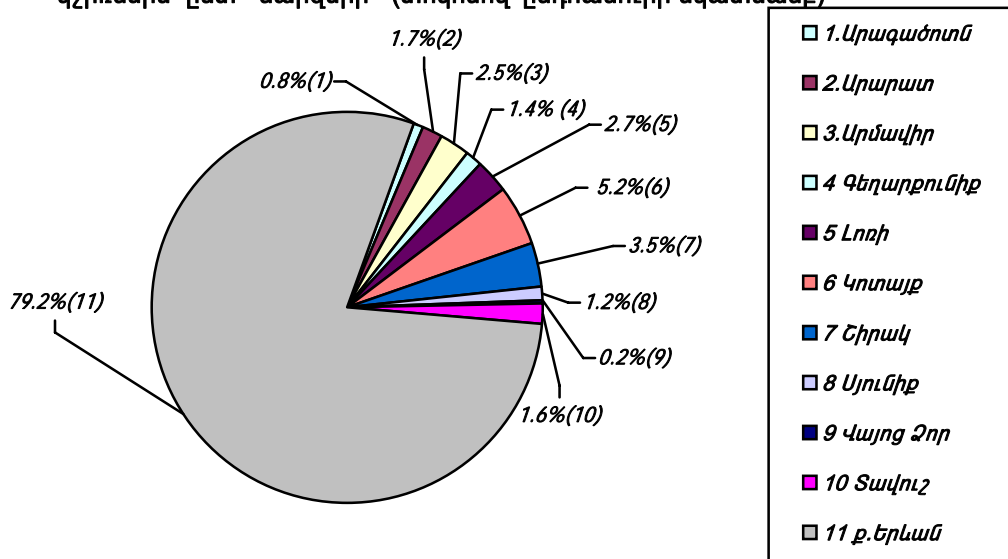
շուկաների, կրպակների և մյուս կողմից հանրային սննդի կազմակերպությունների ու գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաների միջոցով իրականացվող առևտրի տեսակարար կշիռները ապրանքաշրջանառության ընդհանուր կառուցվածքում 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին էական փոփոխություններ չեն կրել:

ՀՀ մանրածախ առևտրի կազմակերպությունների քանակը և ապրանքաշրջանառության ծավալներն ըստ մարզերի, 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին

Մ Ա Ր Ձ Ե Ր	Ընդամենը		այդ թվում									
			խանութներ		հանրային սննդի օբյեկտներ		կրպակներ, տավարներ		գյուղատնտեսական շուկաներ		սպառողական ապրանքների շուկաներ	
	քանակը, հատ	ծավալը, մլն. դրամ	քանակը, հատ	ծավալը, մլն. դրամ	քանակը, հատ	ծավալը, մլն. դրամ	քանակը, հատ	ծավալը, մլն. դրամ	քանակը, հատ	ծավալը, մլն. դրամ	քանակը, հատ	ծավալը, մլն. դրամ
Արագածոտն	378	2162.1	80	790.0	4	100.9	290	1178.3	4	92.9	-	-
Արարատ	708	4385.7	449	2522.1	12	47.0	240	1223.3	3	132.3	4	461.0
Արմավիր	998	6561.4	175	1001.3	5	65.3	813	2560.1	2	1945.2	3	989.5
Գեղարքունիք	592	3590.6	310	849.9	13	34.6	257	858.3	4	755.7	8	1092.1
Լոռի	943	7197.8	331	2249.5	15	59.6	588	2831.8	5	571.8	4	1485.1
Կոտայք	1565	13842.4	235	4191.2	28	209.6	1290	7554.0	3	391.3	9	1496.3
Շիրակ	873	9265.8	389	2523.4	24	107.0	454	2128.0	4	2857.9	2	1649.5
Սյունիք	690	3175.5	255	905.5	14	32.5	417	1389.1	3	805.8	1	42.6
Վայոց Ձոր	166	394.5	72	202.4	7	7.9	84	157.1	3	27.1	-	-
Տավուշ	551	4144.3	211	951.1	15	26.8	321	1062.1	2	581.2	2	1523.1
ք. Երևան	5920	208975.5	1965	94438.4	338	1698.4	3583	40594.9	12	8170.7	22	64073.1
Ընդամենը	13384	263695.6	4472	110624.8	475	2389.6	8337	61537.0	45	16331.9	55	72812.3

2000թ. հունվար-սեպտեմբերին մանրածախ առևտրի կազմակերպությունների ապրանքաշրջանառության ծավալների վերլուծությունն ըստ մարզերի, ցույց է տալիս, որ հանրապետության մարզերին բնորոշ է ապրանքաշրջանառության տարբեր մակարդակներ: Երևան քաղաքի և հանրապետության մնացած մարզերի ապրանքաշրջանառության մակարդակների տարբերությունները հիմնականում պայմանավորված է առևտրի կազմակերպությունների քանակով, բնակչության թվաքանակով, ապրանքաշրջանառության կառուցվածքով, նյութատեխնիկական բազայի հագեցվածությամբ, ինչպես նաև բնակչության գնողունակ պահանջարկի մակարդակի տարբերություններով և արտաքին շուկաներին կապող կոմունիկացիաների տեղաբաշխմամբ:

2000թ. հունվար-սեպտեմբերին ապրանքաշրջանառության ծավալների տեսակարար կշիռներն ըստ մարզերի (տոկոսով՝ ընդհանուրի նկատմամբ)

Հանրապետության մանրածախ առևտրի ապրանքաշրջանառության ծավալի 79.2 տոկոսը (208975.5 մլն.դրամ) ապահովում են Երևան քաղաքի մանրածախ առևտրի կազմակերպությունները, որը բացատրվում է ինչպես վերը նշված գործոններով, այնպես էլ այն հանգամանքով, որ հանրապետության մի շարք մարզերի (հիմնականում Երևան քաղաքին մոտ գտնվող մարզերի) բնակչությունը ապրանքների ձեռքբերման պահանջարկի մի մասը բավարարում է նաև Երևան քաղաքի առևտրի կազմակերպություններում:

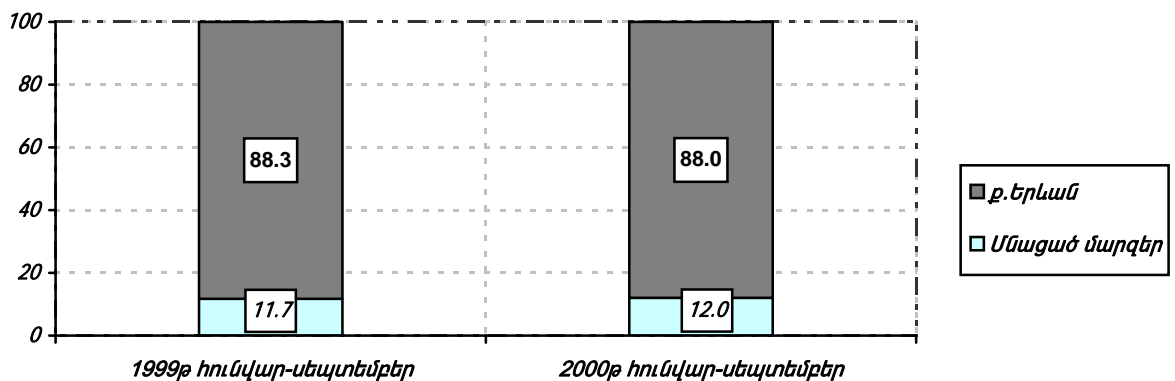
Հանրապետության մանրածախ ապրանքաշրջանառության ընդհանուր ծավալում առանձնակի տեղ ունեն սպառողական ապրանքների շուկաները: Հանրապետությունում հաշվառված սպառողական ապրանքների շուկաներից (տոնավաճառներ) ստացված հաշվետվությունների տվյալներով և փորձագիտական լրահաշվարկի հիման վրա, 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին ապրանքաշրջանառության ծավալը, փաստացի գներով, կազմել է 72812.3մլն. դրամ, որի աճի տեմպը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ, համադրելի գներով, կազմել է 86.7 տոկոս:

ՀՀ սպառողական ապրանքների շուկաների (տոնավաճառներ) ապրանքաշրջանառության ծավալների վերաբերյալ տվյալներն ըստ մարզերի, 2000թ.հունվար-սեպտեմբերին

	Սպառողական ապրանքների շուկաների քանակը	Ապրանքաշրջանառության ծավալը, մլն. դրամ	այդ թվում տոկոսով՝ ընդհանուրի նկատմամբ	
			պարենային ապրանքներ	ոչ պարենային ապրանքներ
Արարատ	4	461.0	16.9	83.1
Արմավիր	3	989.5	64.0	36.0
Գեղարքունիք	8	1092.1	19.2	80.8
Լոռի	4	1485.1	35.9	64.1
Կոտայք	9	1496.3	43.0	57.0
Շիրակ	2	1649.5	3.1	96.9
Սյունիք	1	42.6	-	100.0
Տավուշ	2	1523.1	63.8	36.2
թ. Երևան	22	64073.1	14.6	85.4
Ընդամենը ՀՀ	55	72812.3	17.1	82.9

Հարկ է նշել, որ հանրապետությունում հաշվառված սպառողական ապրանքների շուկաները հիմնականում մասնագիտացված են ոչ պարենային ապրանքների վաճառքով: Մասնավորապես, 55 սպառողական ապրանքների շուկաներից 34-ը՝ ոչ պարենային ապրանքների վաճառքով մասնագիտացված շուկաներն են: Ընդ որում, ք. Երևանի 22 սպառողական ապրանքների շուկաներից՝ 14-ը, Գեղարքունիքի մարզում 8-ից՝ 6-ը, Լոռու մարզում 4-ից՝ 3-ը, Կոտայքի մարզում՝ 9-ից 4-ը մասնագիտացված են ոչ պարենային ապրանքների վաճառքով: Դրանով է պայմանավորված հանրապետության սպառողական ապրանքների շուկաների ապրանքաշրջանառության ծավալում ոչ պարենային ապրանքների ապրանքաշրջանառության մեծ տեսակարար կշիռը, որը կազմել է 82.9 տոկոս:

ՀՀ սպառողական ապրանքների շուկաների ապրանքաշրջանառության ընդհանուր ծավալը 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին ըստ Երևան քաղաքի և մնացած մարզերի (ամփոփ) (տոկոսով ընդհանուրի նկատմամբ)

Հարկ է նշել, որ 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ հանրապետության սպառողական ապրանքների շուկաների ապրանքաշրջանառության ամբողջ ծավալում գրանցվել է ք. Երևանի շուկաների ապրանքաշրջանառության ծավալի տեսակարար կշռի նվազում 0.3 տոկոսային կետով:

Մանրածախ շուկայի համեմատական ակտիվությունն ըստ մարզերի, 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին

Մարզեր	Բնակչության թվաքանակը 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին (միջինը), հազ. մարդ	Ապրանքաշրջանառությունը 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին, մլն. դրամ	Միջին հաշվով մեկ բնակչին ընկնող ապրանքաշրջանառությունը, դրամ	Մեկ բնակչին ընկնող ապրանքաշրջանառությունը հանրապետության միջինի նկատմամբ (%)՝
Արագածոտն	167.6	2162.1	12900.4	18.6
Արարատ	311.0	4385.7	14101.9	20.3
Արմավիր	322.5	6561.4	20345.4	29.3
Գեղարքունիք	278.7	3590.6	12883.4	18.6
Լոռի	394.1	7197.8	18263.9	26.3
Կոտայք	329.4	13842.4	42023.1	60.6
Շիրակ	362.3	9265.8	25574.9	36.9
Սյունիք	164.0	3175.5	19362.8	27.9
Վայոց Ձոր	69.3	394.5	5692.6	8.2
Տավուշ	156.6	4144.3	26464.2	38.2
ք. Երևան	1247.9	208975.5	167461.7	241.5
Ընդամենը ՀՀ	3803.4	263695.6	69331.5	-

2000թ. հունվար-սեպտեմբերին պահպանվել է 2000թ. I կիսամյակում արձանագրված Երևան քաղաքի մանրածախ շուկայի գերակայության միտումը, ի տարբերություն Հայաստանի մյուս մարզերի: Այսպես, ք. Երևանի մանրածախ շուկայի ծավալը 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին մոտ 2.4 անգամ գերազանցել է հանրապետական միջին ցուցանիշին: Մնացած մարզերի մանրածախ շուկայի տնտեսական ակտիվությունը հանրապետական միջինի նկատմամբ հիմնականում տատանվել է մոտ 8-38%% միջակայքում, բացառությամբ Կոտայքի մարզի (մոտ 61.0%):

2000թ. հունվար-սեպտեմբերին ապրանքային պաշարների փոփոխությունը մանրածախ առևտրում և դրանց ապահովվածությունն օրերով

Ամիսներ	Ապրանքային պաշարի ծավալը, մլն. դրամ	Ապրանքային պաշարների ապահովվածությունն օրերով
փետրվարի 1-ի դրությամբ	19229.5	80
մարտի 1-ի դրությամբ	21019.4	71
ապրիլի 1-ի դրությամբ	20502.2	70
մայիսի 1-ի դրությամբ	22361.8	66
հունիսի 1-ի դրությամբ	23700.1	64
հուլիսի 1-ի դրությամբ	22772.8	53
օգոստոսի 1-ի դրությամբ	22919.4	47
սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ	22807.7	53
հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ	23046.4	60

2000թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ ապրանքային պաշարները հանրապետության մանրածախ առևտրի կազմակերպություններում կազմել է 23046.4 մլն. դրամ, իսկ ապրանքային պաշարների ապահովվածությունը՝ 60 օր:

1 Այս ցուցանիշի վարումը հնարավորություն կտա տարեկան կտրվածքով ստեղծել ըստ մարզերի, հետազայում նաև ըստ բնակավայրերի, շուկաների բևեռացվածության (աճի կամ նվազման) միտումների մոնիտորինգի ձևավորման:

Մանրածախ առևտրի կազմակերպությունների ապրանքային պաշարները 2000թ. հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ և դրանց ապահովվածությունը (օրերով) ըստ մարզերի

	Հայաստանի Հանրապետություն, ընդամենը	այդ թվում մարզեր										
		Բ. Երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց ձոր	Տավուշ
Ապրանքային պաշարները, մլն. դրամ	23046.4	20541.4	84.2	225.3	125.4	167.4	483.1	652.8	422.7	177.3	21.6	145.2
Ապրանքային պաշարների ապահովվածությունը օրերով	60	59	34	38	55	81	75	91	79	70	36	52

Ապրանքային պաշարների ապահովվածությունը օրերով հանրապետության միջինից բարձր են Կոտայքի (91 օր), Գեղարքունիքի (81 օր), Շիրակի (79 օր), Լոռու (75 օր) և Սյունիքի (70 օր) մարզերում: Դա վկայում է այն մասին, որ նշված մարզերում դանդաղում են ապրանքների իրացման տեմպերը:

2000թ. հունվար-սեպտեմբերին, ըստ ներկայացված վիճակագրական հաշվետվությունների, մանրածախ ցանցի միջոցով վաճառվել է հետևյալ կարևորագույն պարենային ապրանքատեսակները՝ 1895.5 մլն.դրամի անասնի և թռչնի միս, 1189.4մլն դրամի երշիկեղեն, 32.1մլն.դրամի ձուկ և ձկնեղեն, 954.1մլն.դրամի կենդանական յուղ, 1040.8մլն. դրամի բուսական յուղ, 1564.6մլն.դրամի հալած յուղ և այլ սննդային ճարպեր , 382.6 մլն. դրամի մարգարինային արտադրանք, 351.2մլն. դրամի կաթ և կաթնամթերք, 166.3 մլն. դրամի պանիր, 604.6 մլն. դրամի ձու, ձվամթերք, 7118.1մլն. դրամի շաքար, 196.0մլն. դրամի հրուշակեղեն, 1782.5մլն. դրամի օդու և օդու-լիկյորային արտադրանք, 417.6մլն. դրամի գինի և շամպայն, 112.7մլն. դրամի կոնյակ,511.3 մլն. դրամի ոչ ալկոհոլային ըմպելիքներ: Ոչ պարենային ապրանքներից վաճառվել է 196.6մլն. դրամի բամբակե , բրդյա և մետաքսե գործվածքեղեն, 177.4մլն.դրամի կոշիկեղեն, 836.4մլն դրամի անձնապիտո ապրանքներ, 339.2մլն. դրամի ձեռքի, տնտեսական օճառ և սինթետիկ վազամիջոցներ, 1822.0 մլն. դրամի դեղամիջոցներ: Վաճառվել է նաև 1494 հատ կենցաղային վազքի մեքենաներ, 2216 հատ կենցաղային փոշեծծիչներ, 2012 հատ ժամացույց ,6694 հատ հեռուստացույց , 2126 հատ սառնարան , 3805 հատ արդուկ , 25102 հատ մագնիտոֆոն և 2492 հատ տեսամագնիտոֆոն :

Հանրապետության սպառողական շուկայում իրենց ուրույն տեղն ունեն գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաները: 2000թ. հունվար-սեպտեմբերին այդ շուկաներում իրականացվող առևտրին բաժին է ընկել ընդհանուր ապրանքաշրջանառության ծավալի 6.2 տոկոսը կամ 16331.9 մլն. դրամը՝:

2000թ. հունվար-սեպտեմբերին գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաների միջոցով բնակչությանը վաճառվել է 72.0 մլն. դրամի հացահատիկային մշակաբույսեր, 483.6 մլն. դրամի կարտոֆիլ, 1149.6 մլն. դրամի բանջարեղեն, 2031.9 մլն. դրամի մրգեր և հատապտուղներ, 4840.1 մլն. դրամի միս, 597.1 մլն. դրամի պանիր, 472.6 մլն. դրամի ձու և 282.9 մլն դրամի ձուկ: